

УДК 271 (477.83) «1765/1767»

ПРОФЕСОРИ ТА МАГІСТРИ УМАНСЬКОГО ВАСИЛІАНСЬКОГО КОЛЕГІУМУ (1765-1767 рр.): ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАЦІ

Юрій Стецик

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Україна, 82100, м. Дрогобич, вул. Зарічна, 20
e-mail: stetsyk_u_o@ukr.net

Сьогодні, коли спостерігається відродження, розбудована чернечих осередків в Україні та визначення основних напрямів діяльності, постає необхідність звернутися до досвіду минулих поколінь. Зокрема, сучасні монастирі повинні стати не тільки духовними центрами, але й культурно-освітніми осередками для вишколу світської молоді. Тому пропонуємо звернутися до надбань василіанського шкільництва ранньомодерної України.

Результати дослідження Уманського василіанського монастиря знайшли своє відображення як у загальних працях з історії Василіанського Чину в Україні, так і в краєзнавчих студіях до історії Умані та його освітніх інституцій [1-2; 10-12]. Особливої уваги заслуговують історико-краєзнавчі розвідки Ігоря Кривошеї, який вивчаючи історію Умані зібрав підставовий джерельний матеріал про діяльність місцевого василіанського монастиря. Зокрема, дослідник проаналізував постать фундатора монастиря та розробив періодизацію функціонування обителі. Краєзнавець досить докладно та змістовно розкрив одним із напрямів діяльності ченців – провадження шкільництва для світської молоді, подавши кількісні та якісні освітні характеристики Уманського василіанського колегіуму [4; 5]. Проте поза увагою науковця залишились вчителі цього колегіуму на початковому етапі його функціонування. Адже, краще представлено діяльність василіанської повітової школи після входження Умані до Російської імперії, оскільки з цього часу зберігся значний масив джерел. Сучасна церковна та краєзнавча історіографія цього духовного осередку представлені дослідженнями в інституційному та культурно-освітньому аспектах, на-

томість біографістика педагогічних кадрів залишається досі не вивченою, тож намагаємося заповнити прогалину у цій галузі знань.

У даній статті ставимо собі за мету, вивчивши біографи вчителів, узагальнити їх соціальні, територіальні, вікові й освітні характеристики для укладення загального просопографічного портрету ченця-педагога.

Тож розглянемо спочатку історичні умови заснування та функціонування монастиря, які дозволять визначити основні обставини провадження освітньої праці чернецтва. Уманський василіанський монастир Різдва Св. Івана Хрестителя, який належав до новітніх фундацій, оскільки заснований у 1765 р., за чисельністю своїх насельників поступався великим монастирям в яких проживало від 20 до 40 ченців: Почаїв, Доброміль, Лаврів, Замостя, Львів (Св. Юра). Натомість може бути зарахований до монастирів Святопокровської провінції Чину Святого Василія Великого (далі – ЧСВВ) із середньою чисельністю насельників від 10 до 20 монахів: Замостя, Любар, Кам'янець, Мильчен, Сатанів, Шаргород, Загайці, Крехів, Щеплоти, Тербовля [14].

У монастирі проживало у середньому від 12 до 16 ченців. Життя монастирської братії регламентувалося уставом, який був уніфікованим для всіх обителей, які увійшли до ЧСВВ. До уставу увійшли правила Св. Василія Великого, укладені київським митрополитом Велямином Рутським і Конституції ЧСВВ як постанови Генеральних Капітул. Відповідно до цього уставу було визначено основні напрями діяльності монастирів. Серед яких виділяється провадження навчальних закладів як для ченців,

так і для світської молоді [11, с. 190]. Тому при фундації монастирів зверталася увага на заснування при обителях шкіл, на утримання яких передбачалося матеріальне забезпечення із фінансових джерел монастирського господарства.

Фундація Потоцького про заснування монастиря репрезентує нам структурну побудову монастиря: кількість василіан-ченців не повинна перевищувати 14 осіб: 4 місіонери, 4 або більше професорів, у залежності від кількості учнів у колегіумі, вікарій, настоятель, духівники та проповідники, необхідні для священослужіння. Магнат Ф. Потоцький також подарував василіанам площу в Умані, на якій розташовувалися церква, школи та келії для мешканців монастиря, а також на передмісті фільварок, амбар, город. Окрім того, Фрацишеком Салезі Потоцьким було передано василіанам двісті тисяч злотих, які розподілено було таким чином: сто використано на заснування та благоустрій монастиря, а решта коштів передані фундатору для подальшого приросту відсотків із капіталу. Пізніше ці капітали, за часів останнього короля Речі Посполитої Станіслава Понятовського, були використані для фінансової підтримки монастиря [5, с. 7].

У лютому 1766 р. Францішек Потоцький особливою фундацією передав у повне володіння монастирю села Гереженівку та Маньківку, які давали щорічний прибуток п'ять тисяч злотих. Організацію монастиря доручили о. Іраклію Костецькому. Саме у часи його урядування було здійснено будівництво дерев'яного монастиря, церкви та школи. Перший етап історії монастиря (1765-1768 рр.) повністю збігається із керівництвом першого ректора о. Іраклія Костецького [4, с. 95]. Викладацький склад колегіуму на початках складався із трьох осіб: ректор – о. Іраклій Костецький, префект школи – о. Вінкентій Загоровський, магістр інфіми – о. Іполит Ленкевич. Через рік, коли постала необхідність у викладанні інших предметів, чисельність вчителів зросла вже до шести осіб: ректор – о. Іраклій Костецький, префект школи – о. Вінкентій Загоровський, магістр інфіми – о. Іполит Ленкевич, професор філософії – о. Орест Нахімовський, професор риторики – о. Ігнатій Чай-

ковський, професор синтаксису – о. Гавриїл Баєвський [14].

Після погрому монастиря гайдамаками у 1768 р. його викладацький склад скоротився до двох осіб (ректор і професор риторики). На 1780 р. ченці були представлені найбільш чисельніше у викладацькому складі колегіуму: 6 професорів, які викладали моральну теологію, філософію, риторичку, поезику, геометрію, алгебру, синтаксис, граматику, катехизм. При колегії функціонували класи інфіми – як початкової школи, а також чернечі студії із філософії та моральної теології [4, с. 95]. Таким чином, кількість професорів колегії не була сталою через практику регулярного переміщення монахів до інших монастирів провінції. У середньому їх чисельність коливалася від 3 до 6 ченців, а кількість магістрів становила від 1 до 2 осіб.

Тож розглянемо докладніше основні просопографічні характеристики професорів і магістрів Уманської обителі за окремо взяті роки. Щодо територіального походження, то насельники обителі були рекрутовані до чернецтва не з місцевої людності, а прибули до Умані з інших воєводств Речі Посполитої: Руського (3 кандидати), Подільського (2 кандидати), Люблінського (1 кандидат). Рівномірна чисельність кандидатів була представлена як із сільської, так із міської місцевостей (по 3 особи). Практично всі кандидати вступили до чернецтва та проходили новіціат у Почаєві, і тільки о. Вінкентій Загоровський розпочав новіціат у Почаєві, а завершив у Добромилі. Хоча троє кандидатів у ченці народилися на теренах Перемишльської землі, однак новіціат проходили не у найближчому домі новіціату у Добромилі, а у Почаєві, який відзначався чисельною перевагою новиків і вагомим матеріальним забезпеченням.

Щодо соціального походження, то переважали вихідці із дрібношляхетських родів (3 особи) у порівнянні із представниками з селян (2 особи) та міщан (1 особа).

Загальний вік вчителів, станом на 1765 р., коливався від 23 до 44 років. Основний пласт педагогічних кадрів (4 особи) становило молоде покоління ченців (23-34 роки), сповнене енергії та завзяття до освітньої праці. Середньовікова група професо-

рів (44-47 років) була представлена тільки двома особами, а викладачі старшого покоління відсутні. Очевидно, це було зумовлено тим, що колегіум тільки розпочинав свою освітню діяльність.

Найчастіше кандидати у ченці вступали до монастиря в юнацькому віці 20-30 років, що дозволяло їм належно підготуватися до аскетичного укладу життя та набути духовного досвіду. Адже вагому частину свого життя (10-20 років) вони проводили у Василіанському Чині. Однак траплялися поодинокі випадки ранішого (16-18 років) вступу до чернецтва.

Більшість педагогів (5 із 6 осіб) перед вступом до чернецтва, ще у світському житті, здобули освіту у громадських школах із логіки, риторики, поетики, філософії. Здобута освіта у світському житті зараховувалася під час проходження чернечих студій, зокрема з риторики та філософії.

Духовна формація ченця-професора передбачала проходження освітніх студій. Першою духовною школою у становленні кандидата у послушники була школа новіціату, яка у розглядуваний період становила один рік. Таких шкіл новіціату на теренах Святопокровської провінції ЧСВВ, до якої належав Уманський монастир, було два будинки для вишколу новиків (Добромилі, Почаїв). Якщо порівняти ці дві школи новіціату, то у кількісному співвідношенні переважала Почаївська. Зокрема, із 6 ченців – 5 осіб проходили новіціат у Почаєві, і тільки один розпочинав свої чернечі випробування у Добромилі, а завершив їх у Почаєві.

Після завершення новіціату монахи склали чернечі обіти та продовжували освітні студії із риторики (Гоща, 2 роки), філософії (Луцьк, Терехівля, Лаврів, 2 роки), теології (Лаврів, Добромилі, Львів (Св. Юра), Дубно від 2 до 4 років) і по здобутті духовної освіти отримували піддияконівські, дияконівські та ієрейські свячення. Поодинокі із ченців, які виявляли інтелектуальні здібності, по завершенні внутрішніх студій, відправлялися до папських семінарій у Вільні та Римі.

По завершенні чернечих студій і здобутті теологічної освіти нововисвячені ієромонахи не одразу призначалися професорами із

певної галузі знань. До отримання цього освітнього титулу монахи працювали помічниками вчителів (корепетиторами), катехитами, магістрами новиків і викладачами. Титул професора надавався високоосвіченому монаху на певний період його педагогічної праці, по завершенні якої чернець міг виконувати будь-які інші обов'язки, не обов'язково освітні, а ті, які визнавалися необхідними у новому монастирі до якого він скеровувався рішенням Провінційної Управи.

Відповідного до свого покликання, освіти та здібностей на ченців-педагогів, окрім освітніх (вчитель, магістр, професор, катехит, ректор, віце-ректор, префект школи) покладалися і певні монастирські обов'язки: адміністративні (секретар, ігумен, вікарій, прокуратор (соцій), резидент (настоятель)), господарські (економ, префект будівництва), церковні (парох, сповідник, проповідник, місіонер). Згідно монастирського законодавства ченці-брати не могли посідати посади професора, яка вимагала належної духовної освіти. Натомість на братів могли покладатися допоміжні освітні функції: помічник вчителя, катехит [14-16].

Таким чином, під час проведення порівняльних характеристик, із урахуванням чисельності монахів, встановлено, що розглядуваний монастир належав за чисельністю до середніх чернечих осередків Святопокровської провінції. Наявність значної кількості ченців-професорів і магістрів була обумовлена функціонуванням при обителі колегіуму для світської молоді та місіонерського осередку. Брати – як насельники даної обителі виконували допоміжні обов'язки в освітній праці отців-василіан. Соціальна база рекрутації до чернецтва охоплювала в основному представників шляхти, селянства та міщанства. Освітній вишкіл ченців-професорів був традиційно обумовлений навчанням у новіціаті, студіями з риторики, філософії, теології та у папських семінаріях. Завдяки виконанню викладачами покладених на них обов'язків Уманський монастир діяв як духовний і культурно-освітній осередок, незважаючи на досить мінливі суспільно-політичні обставини розвитку ранньомодерного суспільства, задовольняючи освітні потреби насе-

лення Брацлавського воєводства Речі Посполитої.

Додаток I

Біографи вчителів, які викладали в Уманському василіанському колегіумі впродовж 1765-1767 років

Басвський Гавриїл

Світське ім'я – Григорій. Син Дам'яна та Анастасії. Народився у 1731 р. на теренах Перемишльської землі. Закінчив клас риторики. Вступив до чернецтва 14.09.1755 р. Після року навчання у новіціаті 14.09.1756 р. склав чернечі обіти професа та відправлений до Луцька на філософські студії. По завершенні двохрічного курсу навчання у 1757 р. відправлений до Дубна на студії з моральної та догматичної теології. По двох роках у 1759 р. відправлений до Литвинова для виконання обов'язків прокуратора. Через сім років переїхав до Крилоса, будучи прокуратором. По двох роках відправлений до Завалова. За два роки (1763 р.) поїхав до Чорткова, будучи проповідником. Через рік скерований до Шаргороду для викладання у монастирській школі у класі граматики та синтаксису. Через рік і сім місяців у 1765 р. відправлений до Умані для викладання у тих же класах. У 1766 р. скерований до Лисянки на посаду ігумена, де урядовав два роки. Після цього переїхав до монастиря у Піддубцях на допомогу Інокентію Матковському, що став вікарієм Провінції. Звідтіля переїхав до Волсвина для виконання обов'язків резидента, пароха та першого прокуратора. Через 6 місяців відправлений до Білостоку, будучи парохом, катехитом і нотарієм актів. Через рік (1770 р.) скерований до Завалівського монастиря на посаду ігумена. Звідтіля у 1773 р. переїхав до Гошова, будучи ігуменом і сповідником до 1779 р. У цьому ж році отримав продовження виконання цих же обов'язків до 1781 р. Помер у 1796 р. [8, с. 344].

Загоровський Вінкентій

Світське ім'я – Василь. Син Івана та Анни. Народився 01.07.1718 р. у м. Смотрич Подільського воєводства. Вступив до чернецтва 02.07.1744 р. у Почаєві. Через півроку відправлений із Почаївського новіціату до Добромильського новіціату. По завершенні новіціату у 1745 р. склав чернечі обіти професа. У цьому ж році відправлений на навчання до Віленського алюмнату. Через 4 роки, по завершенні студій, скерований до Білостоцького монастиря, де у червні 1748 р. отримав ієрейські свячення із рук Луцького владики Теодозія Рудницького у с. Жабче. Через рік переїхав із Білостоцького до

Загорівського монастирів, будучи проповідником. У 1750 р. скерований до Мильченської архимандрії для виконання обов'язків проповідника та пароха. Звідтіля у 1751 р. відправлений до Луцька, будучи прокуратором. 1752-1753 рр. проживав у Почаєві, будучи проповідником. У 1754 р. виїхав із Почаєва до Білопілья, де впродовж 4 років був парохом і прокуратором. 01.05.1759 р. скерований до монастиря у Білилівці, будучи ігуменом впродовж 4 років. У 1764 р. відправлений до Любара на посаду вікарія. У 1765 р. скерований до новофундованого монастиря в Умані, будучи префектом школи та віце-ректором. 1766 р. переїхав до Крехівського монастиря на посаду вікарія обителі, а у 1767 р. до Овруча для виконання обов'язків резидента. У 1768 р. переїхав до Білилівки, де призначений ігуменом монастиря. 1770 р. вибув до Львівського монастиря Св. Юрія, де титулований вікарієм і прокуратором. Із 1771 р. призначений ігуменом Золочівського монастиря. У 1772 р. поїхав до Почаєва, будучи вікарієм і прокуратором актів необхідних для беатифікації чудотворної ікони Пресвятої Богородиці. 27.07.1774 р. призначений ігуменом та сповідником Золочівського монастиря, а із 09.08.1776 р. ігумен обителі у Підгірцях. 05.01.1779 р. відправлений до Любліна для виконання обов'язків ігумена. Однак, 30.10.1780 р. повернувся до Золочева, де призначений ігуменом. Час і місце смерті не встановлені [7, с. 1180].

Костецький Іраклій

Світське ім'я – Ілля. Син Теодора та Анастасії. Народився у 1721 р. на теренах Перемишльської землі. Здобув філософську освіту. Вступив до чернецтва 13.09.1748 р. у Почаєві. Після року навчання у новіціаті 13.09.1749 р. склав чернечі обіти професа та відправлений до Гощі, будучи впродовж року професором риторики. Звідтіля скерований до Піддубців для виконання обов'язків прокуратора. Згодом відправлений на теологічні студії до Віленського алюмнату, де навчався чотири роки (1750-1754 рр.). По завершенні навчання повернувся на територію Святопокровської провінції й отримав у 1755 р. ієрейські свячення із рук Луцького владики та призначений до Гощі для виконання обов'язків професора риторики та поезики, префекта школи, проповідника по неділях і святах. Згодом призначений місіонером у Кременці, де пробув два роки. Потім переїхав до Замостя, будучи ігуменом і місіонером впродовж шести років (1758-1764 рр.). За його врядування активно провадилася розбудова обителі у Замості, поживалася душпастирська праця (у цей час відбулося 22 місії) серед мирян (у тому числі і серед

римо-католиків) Холмської єпархії та Брацлавщини. Один рік був ігуменом Теревовлянського монастиря та підніс значення цієї обителі до центру студій для чернечої молоді. За його участю було засновано монастир василіан у Христинополі. Із новою фундацією монастиря в Умані у 1765 р. призначений ігуменом обителі та ректором василіанського колегіуму. Організував при монастирі місіонерський осередок, який поширював унійні ідеї на Київщині, за що і загинув мученицькою смертю 21.06.1768 р. під час нападу гайдамаків на Умань [3; 6, с. 448].

Ленкевич Іполит

Світське ім'я – Яків. Батьки – Теодор та Анна. Народився у 1742 р. у с. Негребка Перемишльської землі. Закінчив клас логіки. Вступив 20.08.1762 р. до чернецтва у Почаєві. 29.08.1763 р. склав чернечі обіти професа. Після цього відправлений до Теревовлі, де протягом двох років проходив філософські студії. Звідтіля скерований на посаду вчителя монастирської школи в Умані (1 рік). У 1767 р. повернувся до Добромиля для продовження теологічних студій. Незабаром 25.03.1769 р. у Страшевичах отримав піддияконівські свячення із рук перемишльського владики Атанасія Шептицького. 15.08.1770 р. – дияконівські, а 15.05.1771 р. – ієрейські свячення. 13.06.1771 р. відправлений до Лаврова для продовження теологічних студій. Через чотири роки, по завершенні студій, відправлений до Умані, де був професором риторики впродовж двох років. За деякий час повернувся до Замостя для викладання філософії. За один рік переїхав до Умані, де викладав моральну теологію (впродовж 1773-1776 рр. – професор риторики, поетики, догматики, проповідник по святах і сповідник). У 1776 р. відправлений до Шаргороду, де продовжував виконувати обов'язки віцеканоніка, професора теології та префекта школи (2 роки). 1778-1779 рр. – вікарій, проповідник, сповідник Крехівського монастиря. У 1780 р. скерований до Добромиля на посаду магістра новиків. Серпень 1781 р. відправлений до Лаврова, будучи професором моральної та догматичної теології. Станом на 1783 р. перебував у Лаврові. Декілька років хворів. Останні 6 років був сповідником. 1784 р. – резидент і парох у Топільниці. Час і місце смерті не встановлені [6, с. 526].

Нахімовський Орест

Світське ім'я – Онуфрій. Батьки – Теодор і Галина. Народився у 1737 р. у Любліні. Закінчив клас поетики. Вступив 08.07.1755 р. до чернецтва у Почаєві. Після року випробовувань у новіціаті 14.07.1756 р. склав чернечі обіти про-

феса. По складенні обітів відправлений до Гощі на студії з риторики. По завершенні двох років навчання поїхав до Лаврова на студії з філософії. По їх завершенні скерований до Риму на теологічні студії. Повернувшись із Риму викладав моральну теологію у Щеплотах (1 рік). Отримав ієрейські свячення. 01.07.1767 р. відправлений до Умані для викладання філософії, а після нападу гайдамаків на монастир, переїхав до Любару, а далі до Замостя для викладання філософії. По завершенні викладів скерований до Львова на посаду професора теології. Після двох років переїхав до монастиря у Любліні, будучи ігуменом [14]. Звідтіля вибув до Кам'янця на посаду ігумена [15-16]. Через декілька років переїхав до Добромиля, де призначений магістром новиків. На Тороканській капітулі (1780 р.) обраний секретарем Польської провінції, а згодом декретом протоігумена Матковського призначений ігуменом Гощівського монастиря, до якого приєднано обитель у Городищі [7, с. 889]. Помер у 1784 р. у цьому ж монастирі [9, с. 87].

Чайковський Ігнатій

Світське ім'я – Яків. Син Симеона та Анни. Народився 1739 р. у м. Томашполь. Закінчив клас поетики. Вступив до чернецтва 25.06.1755 р. у Почаєві. Після року навчання у новіціаті 05.07.1756 р. склав чернечі обіти професа. Два роки вивчав риторику у Гощі, два роки філософські студії у Луцьку та чотири роки теологічні студії у Львівському монастирі Св. Юрія. Під час третього року навчання (1764 р.) отримав ієрейські свячення. По завершенні теологічних студій призначений проповідником по неділях і святах у Почаєві. У 1766 р. відправлений до Умані для виконання обов'язків професора риторики та поетики. Через рік скерований до Семенок, будучи проповідником, а наступного року поїхав до Замостя, де також був проповідником і помічником вчителя. За рік відправлений до Збаража на посаду професора моральної теології. Наступного року відбув до Львівського монастиря Св. Юрія, будучи професором канонічного права та проповідником. Через кілька років помер за межами провінції. Час і місце смерті не встановлені [6, с. 550].

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Ваврик М. (ЧСВВ). Нарис розвитку і стану Василіанського Чину XVII-XX ст. Топографічно-статистична розвідка / отець Михайло Ваврик // Записки Чину Св. Василія Великого. – Серія II. – Секція I. – Т. 10. – Рим, 1979. – С. 46, 55.
2. Гущина С. Освітні заклади Умані: історичний аспект / С. Гущина // Краєзнавство Черкащини: спецвипуск / Ред. кол.: В.М. Мельниченко та інші. – № 7. – 2004. – С. 62-

73.

3. Захарченко Р. Костецький Гераклій [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 5: Кон-Кю / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К.: В-во «Наукова думка», 2008. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Kostetskii_G

4. Кривошея І. Уманська василіанська школа в період свого розквіту (1796-1830 рр.) / Ігор Кривошея // Історико-педагогічний альманах. – 2005. – Вип. 1. – С. 94-100.

5. Кривошея І. Уманський василіанський монастир (1765-1834) / Ігор Кривошея. – Умань: ПП Жовтий, 2009. – 28 с.

6. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника. Відділ рукописів (далі – ЛННБ ВР), ф.3, спр.МВ-435, арк.377-784.

7. ЛННБ ВР, ф.3, спр.МВ-436, арк.785-1188.

8. ЛННБ ВР, ф.3, спр.МВ-614, арк.1-376.

9. Лось В. Catalogus partum et fratrum defunctorum Чину св. Василя Великого у фондах інституту рукописів НБУВ (середина XVIII – початок XIX ст.) / Валентина Лось, Наталя Сінкевич // Генеалогічні записки. – Вип. 12 (нової серії 6). – Львів, 2014. – С. 87.

10. Павленко М. Базиліанський монастир: дослідження з історії уманського колегіуму у системі освітніх закладів України XVIII ст. / М. Павленко // Уманська зоря. – 1996. – 30 жовтня. – С. 3.

11. Патрило І. (ЧСВВ) Нарис історії Василян 1743-1839 / отець Ісидор Патрило // Записки ЧСВВ. – Серія II. – Секція II. – Т. XI (XVII). – Рим, 1982. – С. 184-251.

12. Християнська Церква в Умані кінця XVIII – початку XX століття: монографія / Т.В. Кузнець, І.І. Кривошея, О.В. Скус. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2012. – С. 72-74.

13. Archiwum Państwowy w Przemyślu. Archiwum Biskupstwa Greckokatolickiego w Przemyślu. – Sygn. 222. – S. 1-4.

14. Cathalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratribus ex Anno 1773 in Annum 1774. – Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1773.

15. Cathalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratribus ex Anno 1775 in Annum 1776. – Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1775.

16. Cathalogus Professorum Ordinis S. B. Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae juxta Ordinem Alphabetici in Monasteriorum ex Anno 1778 in Annum 1779. – Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1778.

Стецьк Юрій Професори та магістри Уманського василіанського колегіуму (1765-1767 рр.): життєвий шлях до педагогічної праці

Розкрито обставини фундації монастиря й основні напрями його діяльності. Зосереджено увагу на визначені педагогічних засад функціонування колегіуму. Встановлено кадрове забезпечення викладання навчальних предметів. На підставі біограм професорів і магістрів з'ясовано їх соціальне та територіальне походження, вікові й освітні характеристики, етапи духовної й інтелектуальної формації. Висвітлено основні віхи педагогічної праці ченців.

Ключові слова: професор, магістр, колегіум, педагог, студії

Стецьк Юрій Профессоры и магистры Уманского василианского коллегіума (1765-1767 гг.): жизненный путь к педагогическому труду

Раскрыты обстоятельства становления монастыря и основные направления его деятельности. Сосредоточено внимание на определении педагогических основ функционирования коллегіума. Установлено кадровое обеспечение преподавания учебных предметов. На основании биограмм профессором и магистров выяснено их социальное и территориальное происхождение, возрастные и образовательные характеристики, этапы духовной и интеллектуальной формации. Освещено основные вехи педагогического труда монахов.

Ключевые слова: профессор, магистр, коллегіум, педагог, студии

Stetsyk Yuriy The professors and magisters of the Basilian College in Uman (1765-1767): the way of life to pedagogical work

Expand circumstances foundation of the monastery and the main directions of its activities. The emphasis is on teaching certain rules for the College. Established staffing of teaching subjects. Based biohram professors and magisters found their social and territorial origin, age and educational characteristics, stages of spiritual and intellectual formation. Researched of keys milestones of monk's pedagogical work.

Keywords: professor, magister, College, teacher, studies

Рецензенти:

Кривошея І.І., к.і.н., професор

Тригуб О.П., д.і.н., професор

Надійшла до редакції 13.02.2016 р.